

«Твій друг – безпечний рух»

Бесіда з елементами вікторини «Правила дорожнього руху»

Безпечна дорога до школи. Перехід дороги за різних умов.

А чи знаєте Ви, що: _____

На Заході придумали своєрідний засіб впливу — дорожні стенди-«нагадувалки» для водіїв і пішоходів. Ось деякі з них, що зустрічаються на трасах Італії, Англії, Голландії та Німеччини:

«Ті, кому не вистачає часу почекати на переході, зможуть одержати додатковий час на кладовищі».

«Поступайтеся дорогою тим, хто їде із швидкістю більше за 160 км/год,— вони поспішають до патологоанатома».

«Єдине, що виправдовує пішоходів, що переходять вулицю перед машинами, які рухаються,— це репутація нашої «швидкої допомоги». Усі знають, як добре вона працює».

«Пішоходи! Не вибирайте із усіх дарованих вам прав тільки одне — на останню допомогу».

«Пам'ятайте, що природа недосконала. Автомобілі вона забезпечила запчастинами, пішоходів — ні».

У тайванському національному парку Юшан спорудили перший і єдиний у світі надземний перехід для мавп у вигляді підвісного моста. Цей міст дозволяє мавпам спокійно перебиратися через переповнену автомобілями дорогу. «Спочатку тварини були злегка налякані і їх доводилося приманювати фруктами. Але незабаром вони звикли, і зараз із задоволенням користуються переходом»,— сказав один із доглядачів парку. Правда, деякі несвідомі макаки продовжують порушувати правила дорожнього руху, але їх значно менше.

Виявляється, якщо вас заляпав брудом автомобіль, можна вимагати через суд компенсацію матеріальних збитків, якщо ви запам'ятали номер автомашини і знайшли декілька свідків. Правда, водій «мерседеса», у свою чергу, може подати в суд на «Укравтодор», оскільки він заляпав вас брудом не через велику швидкість, а через вибоїни на дорозі.

Влада Бангкока зібралася провадити широкомасштабну операцію по вигнанню слонів із вулиць тайської столиці, оскільки ці тварини стають винуватцями вуличних пробок і зіткнень із автотранспортом.

Однак власники тварин заявили, що повернення слонів у джунглі неможливе, тому що вони від народження жили разом із людьми і втратили інстинкти мешкання в природі. Більше того, за їхніми словами, не продумана владою операція може призвести до нападів голодних слонів на селища. Таким чином, репатріація улюбленців жителів Бангкока і іноземних туристів так і не здійснилася.

Безпеці дорожнього руху загрожують саме ті водії, які впевнені, що вони кращі за всіх,— до такого висновку дійшов психолог Тімо Лайенел. У 99 випадках із 100 водій переоцінює свої здібності. Особливо схильні їздити на великій швидкості і без поваги ставитися до інших учасників дорожнього руху молоді люди. Протягом трьох років у Києві заплановано побудувати 70 підземних пішохідних переходів. Крім цього, на багатьох столичних автомагістралях установлять розділові бар'єри. Уже в цьому році такий бар'єр з'явиться на проспекті Ватутіна, який називають «трасою смерті»:

тільки за перші п'ять місяців 2000 року тут загинуло 16 чоловік. Передбачені бар'єрні огорожі і на інших вулицях.

Правила переходу вулиць і доріг.

Вулиці переходять по підземних чи надземних переходах, по пішохідних переходах типу «зебра» чи там, де встановлений вказівний знак «Пішохідний перехід». Якщо місце переходу не вказано, проїзну частину перетинають на перехрестях по лініях продовження тротуарів чи обочин.

При переході вулиці треба спочатку подивитися ліворуч, у бік транспортних засобів, що наближаються, а дійшовши до середини, зупинитися, потім подивитися праворуч, і якщо шлях вільний, то можна закінчити перехід.

Якщо ви не встигли перейти вулицю, то зупиніться на островці безпеки, а якщо його немає, то на середині проїзної частини (на лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків).

Якщо вулиця має односторонній рух, то при переході її весь час дивляться в той бік, звідки рухаються транспортні засоби.

На вулицях і дорогах, де рух регулюється, треба уважно стежити за сигналами світлофора чи регулювальника, за сигналами пішохідного світлофора, а при наближенні транспортного засобу, що має спеціальне пофарбування і подає спеціальний звуковий сигнал і (чи) світловий миготливий сигнал червоного чи синього кольору, негайно звільнити проїзну частину.

Переходити проїзну частину можна тільки при зеленому сигналі світлофора, дозволяючому жесті регулювальника чи зеленому світлі пішохідного переходу.

При червоному сигналі світлофора, забороняючому жесті регулювальника та червоному сигналі пішохідного світлофора переходити вулицю забороняється.

Жовте світло світлофора попереджає про зміну сигналів світлофора і забороняє рух як водіям, так і пішоходам. Пішоходи, які не встигли перейти вулицю, повинні закінчити перехід або зупинитися на середині вулиці.

Якщо рух не регулюється, перетинати проїзну частину треба особливо обережно, переконавшись, що поблизу немає транспортного засобу, що рухається.

Щоб перейти замську дорогу там, де немає пішохідного переходу, треба вибрати місце, де дорога добре проглядається в обох напрямках на велику відстань і де автомобілі можна побачити здалеку.

Перш ніж перейти дорогу, треба переконатися, що на ній не видно автомобілів, які наближаються.

Забороняється переходити дорогу біля крутого повороту. Це дуже небезпечно, тому що з-за повороту може несподівано виїхати автомобіль чи інший транспортний засіб.

Не можна перетинати дорогу біля того місця, де вона круто йде згори чи піднімається на гору; можна з-за гори не помітити автомобіль, що наближається.

Перехід дороги при русі групами по вулиці.

А як переходити вулицю, дорогу, якщо йдете групою? Потрібно дотримуватись усіх відомих вам правил переходу вулиці: регульоване перехрестя переходити на зелене світло світлофора чи відповідний жест регулювальника.

Регулювальник затримає рух транспорту, поки ви не перейдете проїзну частину.

Починаючи перехід, подивіться ліворуч, дійшовши до середини — праворуч. Ідіть спокійно, не відволікайтеся. На пішохідному переході, як і на тротуарі, дотримуйтеся правої сторони, щоб не заважати іншим.

Особливо уважним треба бути при переході через нерегульоване перехрестя. Переходять перехрестя по пішохідному переходу, а якщо його немає, то по лінії продовження тротуарів.

Не затримуйтеся на проїзній частині, суворо виконуйте усі вказівки супроводжуючих.

Перехід на залізничних шляхах.

Наша країна вкрита густою мережею залізниць. З кожним роком швидкості руху поїздів зростають.

Залізничні колії проходять через міста і села, перехрещуються з багатьма вулицями і дорогами, по яких ідуть пішоходи, рухаються транспортні засоби. Вони не огорожені і тому є великою небезпекою для пішоходів.

Поїзд рухається з великою швидкістю. Якщо автомобіль одразу зупинити неможливо, то поїзд тим більше. Та й зупинити поїзд на повному ході небезпечно — при різкому гальмуванні може статися катастрофа. Тому біля залізничних шляхів треба бути особливо обережним і уважним. Переходити і переїжджати на велосипеді через залізничне полотно треба у спеціально відведеному для цього місці.

На багатьох станціях для переходу через колії споруджують мости чи прокладають під коліями тунелі. На тих станціях, де їх немає, пішоходи повинні переходити залізничні колії по настилах і там, де встановлені вказівники «Перехід через колії». Не можна переходити колії, коли видно поїзд, що наближається.

Усім видам транспортних засобів, у тому числі й велосипедистам, перетинати залізничне полотно дозволяється тільки на залізничних переїздах. Вони бувають із шлагбаумами чи без них. У тих місцях, де рух поїздів і транспортних засобів особливо великий, встановлюють автоматичні шлагбауми. На таких переїздах є двосекційні горизонтальні мигаючі світлофори, де чергують залізничники. * Підходячи до залізничного переїзду, пішоходи повинні уважно стежити за світловою і звуковою сигналізацією і вказівками чергового.

При наближенні поїзда то в одній, то в другій секції світлофора загоряється червоне світло, одночасно подається звуковий сигнал. Шлагбаум закривається. Рух забороняється. Після проходу поїзда шлагбаум відкривається і знову почнеться рух через переїзд.

Не можна підлізати під закритий шлагбаум чи виходити і виїжджати на переїзд, коли шлагбаум починає закриватися.

Переходити залізничні переїзди, на яких немає шлагбаумів і чергових, треба з особливою обережністю, переконавшись у тому, що не видно і не чути поїзда, який наближається.

Коли пройшов один поїзд, не можна одразу ж поспішати на переїзд. Може йти ще й зустрічний состав.

Дуже небезпечно ходити по насипу біля залізничного полотна. Під час руху поїзда з великою швидкістю потоки повітря можуть зтягнути пішохода під колеса.

Бувають випадки, коли діти граються на колії, ходять по рейках, а взимку катаються на санчатах і лижах із залізничного насипу. Це може призвести до нещасних випадків, оскільки, загравшись, легко не помітити поїзда, який наближається. Діти, будьте особливо уважними біля залізничних колій!

Тема: Безпека велосипедиста. Основні права й обов'язки велосипедистів.

А чи знаєте Ви, що:

- Слово "велосипед" має походження від латинських слів "велос" — швидкий і "педас" — нога. В перекладі дослівно "швидконіг". Історія сучасного велосипеда почалася з дерев'яного самоката, який був зроблений майже 500 років тому видатним італійським художником, вченим, лікарем, механіком Леонардо да Вінчі. Він зробив креслення велосипеда, але виготовити сам не зміг, тому що це було дуже складно.

- Значно пізніше, у XIX столітті, німець Драйз зробив бігову машину, яка була дуже схожою на велосипед, але щоб їхати, потрібно було відштовхуватися ногами від землі.

- Через деякий час інший винахідник Дальзей придумав педалі з їхньою допомогою крутилося переднє дуже велике колесо. Його спиці миготіли, наче ноги величезного павука. Велосипед так і назвали "павук".

- Згодом зробили дитячий триколісний велосипед. Але він був мало схожий на сучасний, оскільки метал був дуже дорогим, колеса виготовляли з дерева. Такий велосипед був дуже великим, вдвічі вищим за сучасний. У Росії перший двоколісний суцільнометалевий велосипед побудував у 1801 році кріпак Юхим Артамонов, який важив понад 40 кг. Загальна висота велосипеда становила близько 1,5 метра. Сміливий кріпак дістався на своєму пристрої до Москви, подолавши бездоріжжям понад 5 тис. км.

- Сучасний тип велосипеда склався в основному в 90-і роки XIX ст. В Україні промисловий випуск велосипедів розпочато у 1923 році на Харківському велосипедному заводі.

- Велосипеди поділяються на дорожні (чоловічі, жіночі), універсальні, спортивно-туристичні (гірські, міські), спортивні, підліткові, дитячі і спеціальні (циркові, вантажні, велоколяски тощо).

ПРАВИЛА РУХУ ВЕЛОСИПЕДИСТІВ

Ви знаєте, що їздити на велосипеді по вулицях і дорогах можна тоді, коли вам виповнилося 14 років. При цьому треба добре вміти керувати машиною, відмінно знати правила безпеки руху.

Водій велосипеда повинен мати при собі документ, який підтверджує знання правил дорожнього руху, а на велосипеді ззаду повинен бути номерний знак, якщо в даній місцевості це визначено Кабінетом Міністрів.

Велосипедист, виїжджаючи на дорогу, стає, як і водій автомобіля, автобуса, тролейбуса, рівноправним учасником дорожнього руху. У багатосмуговому потоці машин він займає першу смугу, їде біля тротуару, на відстані не більше одного метра від нього чи краю проїзної частини дороги.

Рухатися можна тільки в один ряд, один за одним. Виїжджати з крайньої правої смуги дозволяється лише для об'їзду чи обгону. При цьому треба попереджати водіїв, які їдуть ззаду, подавати сигнал повороту ліворуч — витягнути ліву руку вбік або праву зігнути у лікті вгору. Закінчивши об'їзд, велосипедист знову займає місце у правій крайній смузі.

А як бути, коли треба повернути ліворуч чи зробити розворот, щоб поїхати у зворотньому напрямку? Треба пам'ятати, що лівий поворот чи розворот велосипедисту дозволяється робити, не сходячи з велосипеда тільки на перехрестях і в тому випадку,

якщо він повертає з вулиці, де є одна смуга руху в даному напрямку і по ній не ходять трамваї. При цьому слід завжди пропускати зустрічні транспортні засоби.

У всіх інших випадках, для того щоб зробити поворот ліворуч чи розворот, треба зійти з велосипеда і, тримаючи його за кермо, перейти через дорогу, дотримуючись правил руху для пішоходів.

Особлива увага потрібна при переїзді нерегульованих перехресть.

Велосипедист повинен керуватися попереджувальними знаками і правилом: на перехресті рівнозначних доріг завжди пропускати транспортні засоби, які наближаються справа, незалежно від напрямку його руху.

Якщо на вулиці чи дорозі є велосипедна доріжка, позначена дорожнім знаком «Велосипедна доріжка», то їдуть тільки по ній. На нерегульованому перехресті велосипедної доріжки з дорогою всі велосипедисти повинні давати дорогу транспортним засобам, які рухаються по дорозі.

Велосипедистам дозволяється: їздити по обочині дороги, не заважаючи при цьому пішоходам; перевозити вантаж за тієї умови, що він не заважатиме керувати машиною і не виступатиме більш ніж на півметра по довжині і ширині за габарити велосипеда. Якщо цих вимог не дотримуватися, керувати велосипедом буде важко. Крім того, за виступаючий предмет можуть зачепити інші транспортні засоби, а це може призвести до нещасного випадку

ПРО ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ВЕЛОСИПЕДА

До велосипеда, як до будь-якого транспортного засобу, пред'являють технічні вимоги, які повинні забезпечувати безпеку руху.

Кожний велосипедист, як і будь-який водій, зобов'язаний добре знати будову своєї машини і постійно підтримувати її у хорошому технічному стані.

Вийжджати на вулицю на несправному велосипеді не можна. Перед поїздкою треба переконатися в тому, чи в порядку кермо

гальма і дзвінок. Сидіння треба встановити по своєму зросту: при нижньому положенні педалі нога, яка опирається на неї, повинна бути трохи зігнута в коліні (але не витягнута), інакше буде важко керувати велосипедом. Треба перевірити, як працюють ліхтарі спереду і ззаду. Ззаду повинен бути відбивач світла: адже, можливо, доведеться їхати, коли вже стемніє, а по дорозі рухаються машини, мотоцикли. Треба, щоб водії у темряві вчасно помітили велосипедиста.

Учіться самостійно доглядати за велосипедом: самі робіть змащення його вузлів, заміну ламп, кріплення деталей, розбирання дзвінка (сигналу), а також усувайте інші несправності.

ПОРАДИ ДЛЯ ВЕЛОСИПЕДИСТІВ

Купуючи велосипед, підбирайте його за своїм зростом. Велосипедисту необхідно надійно володіти машиною, тому керування нею повинно бути зручним. На занадто високому велосипеді сидіти незручно, ноги не дістають до педалей і тому ним важко керувати. Незручно також водити велосипед, якщо він малий. Не катайтеся удвох на одномісному велосипеді. Це забороняється правилами дорожнього руху.

Не можна їздити на велосипеді, тримаючись за кермо однією рукою чи взагалі не тримаючись за нього. Ті, хто бажає таким чином показати свою хвацькість, спритність, дуже часто потрапляють у різні неприємні історії.

Не чіпляйтеся за задній борт вантажного автомобіля, що їде. Адже варто машині загальмувати чи круто повернути, як велосипедист із силою вдариться об кузов. А якщо водій автомобіля різко додасть швидкості, то що тоді? У всіх випадках такого

горе-велосипедиста чекає сумна доля: він може залишитися калікою на все життя, а то й розбитися на смерть.

Завжди з великою обережністю об'їжджайте автомобіль, що стоїть біля тротуару. Водій автомобіля чи пасажир можуть раптово відчинити двері, вдарити вас, і ви ризикуєте втратити рівновагу, впасти

РУХ ВЕЛОСИПЕДИСТІВ ГРУПАМИ

Часто школярі збираються групами для поїздок на велосипедах, їх супроводжують старші. При русі у групі кожний велосипедист повинен бути особливо дисциплінованим і організованим, інакше можна підвести ВСІХ.

Про маршрут поїздки школярі повинні знати завчасно. Перед виїздом кожному треба ще раз уважно оглянути велосипед, переконатися в тому, що все гаразд.

Бажано, щоб учасники поїздки були одягнені у світлий одяг. Тоді велосипедистів буде добре видно здалеку усім учасникам руху. У групі треба мати аптечку швидкої медичної допомоги.

По дорозі та вулиці велосипедисти їдуть один за одним, вервечкою, на певній відстані один від одного.

На проїзній частині вони займають праву смугу. Далі ніж на один метр від тротуару віддалятися не можна. Якщо є велосипедна доріжка, то їхати треба по ній.

По велодоріжці можна рухатися у кілька рядів, наскільки дозволяє її ширина. Але коли назустріч їдуть велосипедисти, то їхати треба в один ряд, дотримуючись правої сторони.

Один із старших, який супроводжує групу школярів, призначається керівником. Він їде попереду всіх, уважно стежить за дорогою, рухом по ній. На першій і останній машинах прикріплюють червоні прапорці, які добре видно здалеку. Якщо на шляху групі велосипедистів зустрічаються регульовані перехрестя, то переїжджати їх можна тільки на відповідний сигнал світлофора чи жест регулювальника.

Під'їжджаючи до нерегульованого перехрестя, керівник групи повинен переконатися в тому, що в поперечному напрямку транспортних засобів немає, і тоді, піднявши руку чи прапорець, він пропускає всю колону, потім наздоганяє її і знову займає місце попереду. При переїзді нерегульованого перехрестя усі велосипедисти повинні бути особливо уважні і дисципліновані.

Дорога, по якій їдуть велосипедисти, не завжди буває рівною — на ній завжди можуть зустрітися перешкоди. Той, хто очолює групу, помітивши це, попереджає того, хто їде за ним, а той подає сигнал наступному, і так по ланцюжку всі будуть попереджені про небезпеку.

Велосипедисти повинні бути дуже обережними при проїзді пішохідних переходів. Рух групи велосипедистів дозволяється тільки у світлий час доби.

Порада: у поході через кожні дві години руху на велосипедах робити привал для відпочинку і розминки. Місце краще вибирати на галявині, біля джерела, віддалік від дороги. Якщо в колоні є вантаж, то його треба розподілити рівномірно між усіма.